

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 179. Quid notandum sit circa aliquas propositiones hìc damnatas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

VIII. Ad defensionem vitæ, & integritatis membrorum, licet etiam filio, Religioso & subdito, se tueri, si opus sit, cum occisione, contra ipsum Parentem, Abbatem, Principem: nisi fortè propter mortem hujus secutura esset nimis magna incommoda, ut bella, &c. *Sylv. Bonac. P. 8.*

IX. Licet quòque occidere eum, de quo certò constat, quòd de facto parat insidias ad mortem: ut si uxor v. g. sciat se noctu occidendam à marito, si non potest effugere, licet ei prævenire. *Navar. Lefs. n. 45. Fill. T. 29. n. 39.*

X. Hinc etiam dicunt alii, ut *Sanch. 2. Moral. Cap. 39. & alii*, licere occidere eum, qui apud Judicem falsam accusationem, aut testimonio, &c. id agit, unde certò tibi constat, quòd sis occidendus, vel mutilandus, vel etiam (quod alii difficiliter concedunt) amisurus bona temporalia, honorem, &c. quia hæc non est invidia, sed justa defensio, posito quòd de alterius injuria tibi constet, nec sit alius evadendi modus. *Lefs. num. 47. Tamen Fill. & Laym. non audent id defendere, propter periculum magnorum abusuum. Vid. Escob. Ex. 7. c. 8. Hur. Lugo D. 10. S. 7. Dian. P. 8. T. 7. R. 52.*

XI. Quandocumque quis juxta supradicta habet Jus alium occidendi, id potest etiam alius pro eo præstare, cum id suadeat charitas. *Fill. Tanner. D. 4. Q. 8. Molin. D. 18. An autem, quando ad hoc teneatur, vid. Lefs. L. 2. c. 9. Dian. P. 5. T. 4. R. 9. 14. & 20.*

A D D E N D A.

799 Q. 179. Quid notandum sit circa aliquas propositiones hæc damnatas. R. Inter damnatas ab Alex. VIII. sunt

sunt, 17. Est licitum Religioso vel Clerico calumniatorem gravia crimina de se vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si Calumniator sit paratus vel ipsi Religioso vel ejus Religioni publicè & coram gravissimis viris prædicta impingere, nisi occidatur. Id. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si alià vià non potest innocens damnum evitare. Præterea inter damnatas ab Innocentio XI. hæc est 30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit: Idem quòque dicendum, si quis impingat alapam vel fuste percutiat, & post impactam alapam vel fustis ictum fugiat. Secundùm has damnationes, imprimis intelligenda sunt vel limitanda aliqua, quæ hic affert Busenbaum, deinde pro meliori intelligentia adde sequentia.

§. I. Quamvis secundùm prop. 17. ab Alex. VII. 800 damnatam certum sit, illicitum esse Religioso vel Clerico eum occidere, qui alioquin certò & proximè illaturus est calumniam, tamen Haunold. de Justit. T. 1. T. 2. à n. 655. Mendo in Stat. D. 4. Q. 2. aliique docent id licere Laicis sæcularibus, quod Molin. Less. Bonac. aliique cum Lugo de Just. D. 10. n. 165. dicunt esse probabile; rationem dant, quia in homine sæculari potior est fama & honor, quàm bona externa, imò quàm vita ipsa, atquè propter hæc licitum est occidere eum, qui certò & proximè aggressurus est, nisi occidatur, ergo etiam licitum est occidere propter famam vel honorem: disparitatem verò de Clericis & Religiosis assignant, quia hi ratione perfectioris statûs, quem profitentur, & ex virtute Religionis tenentur etiam

talis honoris jacturam subire pro salute Proximi,
 si id necesse sit, honor enim talis mundanus debet
 videri levis illi, qui vitam & humilitatem Christi
 propius sequitur & profitetur, ideoque censetur
 renunciâsse tali honori. Hæc sententia videtur
 amisisse probabilitatem, propter proposit. 30.
 ab *Innocentio XI.* damnatam, quæ indefinitè loquitur
 de viro honorato, abstrahendo an sit Clericus,
 an Religiosus, an Laicus, hinc absolute tenendū est
 cum *Bonasspei* in Noct. D. 20. Et de Just. D. 19. n. 48.
Carden. in 2. Crisi D. 21. c. 2. nunquam, etiam Laico,
 licitum esse occidere aliquem, eò quòd invadat
 præcisè famam vel honorem, hinc etiam *Lugo*
 in fine addit: *In praxi vix potest occurrere casus,*
in quo id necessarium & licitum sit. Ratio est 1.
 Quia occisio infamatoris non est certum medium
 conservandi famam, imò sæpe eam plus inficit.
 2. Quia talis defensio famæ esset in certam &
 maximam perniciem Reipublicæ, uti demonstrat
Carden. suprâ, præsertim cum quisque ex invidia,
 alio malo affectu, vel præoccupatione judicii
 sibi facile fingeret ab hoc vel illo imminere
 proximum periculum infamiæ. Ad argumentum
 oppositum disparitas est, tum quia licet fama &
 honor sit bonum nobilius, tamen non est ita neces-
 sarium ad communem vitam, neque ita censetur
 à nobis possideri, cum sit res, non tam honorari
 quàm honorantis; tum etiam quia bona corporis
 vel fortunarum, si semel sint amissa, recuperari
 non possunt, (si enim probabiliter recuperari
 possent per auctoritatem Judicis, non esset licitum
 occidere raptorem) è contrâ bona famæ vel
 honoris recuperari facile possunt, saltem auctori-
 tate Judicis. Videri potest *Illung* T. 4. D. 3.
 num. 69.

§.2. Quamvis sæculari Laico licitum esset occi- 801
dere eum, qui certò & proximè parat calumniam,
si aliter impediri non posset, tamen hoc tantùm
liceret, quando parat extrajudicialiter, non autem
si judicialiter vellet calumniam impingere; ratio-
nem dat *Du Bois* super prop. ab *Alexandro VII.*
damnatas post c. 11. n. 86, quia publica securitas
aliud exigit, nam in Jure habetur, & ex ratione
constat spectare ad bonum commune, ut non
impediatur accusatio, testificatio, Judicium &
Jurisdictionis executio, si autem aliquando liceret
occidere accusatorem, testes vel Judicem, meritò
deterri possent homines ab accusatione, à testi-
monio dando & à sententia ferenda, ne fortè
sub prætextu falsitatis vel iniquitatis à Reo præ-
tensæ occidi possent, hoc autem inconueniens
non esset, quamvis Laico liceret occidere alium
quàm accusatorem, testem vel Judicem:
Quinam autem docuerint licere occidere falsum
accusatorem, testem, Judicem, videri potest
apud *Moyam T.6.D.3.Q.1. §.1.*

§.3. Quando honor impetitur, non tantùm verbo, 802
ut sit per calumniam, sed etiam facto, *Carden. c.2.*
art. 4. dicit, quòd liceat eum tueri armis, quamvis
postea sequatur occisio, non ad defendendum
solum honorem, sed etiam vitam vel aliud bonum
æquiparabile, ponitque hæc exempla: Titius
maritus scit adulterum certâ horâ velle ingredi
ad uxorem suam, Titius potest ei gladium oppo-
nere, ut emaneat, si autem adulter vicissim stringat
gladium viam vi facturum, si Titius aliter nequeat
arcere, potest occidere, & in hoc tuetur, non solum
honorem suum, sed Jus tori & honestatem
uxoris suæ, imò etiam vitam suam, quam adulter
eriperet, si Titius se non defenderet. Item,

si Titius fuste intenet ignominiosam percussio-
nem Cajo, qui sine gravi nota aliter declinare
non potest, potest Cajus opponere gladium, quod si
Titius vicissim gladium opponat, jam non tantum
aggreditur honorem, sed etiam vitam Caji, unde
Cajus, si aliter non possit, potest defensione etiam
occisivâ vim arçere. Item, si deflorator virgini vim
intenet, potest virgo, si aliter nequit, arçere vim
defensione etiam occisivâ, uti supponunt omnes
communiter cum *Lug. de Just. D. 10. S. 10*, quia in eo
non defendit solum honorem, sed etiam integri-
tatem corporis sui. Idem est in similibus casibus,
ubi non solus honor defenditur, sed etiam
aliud bonum magni momenti, neque tantum
defenditur à contumelia, sed etiam ab alia violen-
tia, ad quam arçendam quisque Jus habet,
cum vim vi repellere Jure naturali, divino &
humano sit licitum, saltem tum, quando est
proportio inter vim, quæ infertur, & vim, quæ
repellitur, uti observat idem *Carden num. 93*.

303 §. 4. Non teneris fugere invasorem, si per hoc
incurras gravem ignominiam, uti communissimè
docent Auctores, quorum 96. recenset *Vindex*
Gobati P. 2. Prop. 11, adductis plerorumque locis:
item alios plures recenset *Vindex Taberna*
in Collect. ad Prop. 7. & 8, adductis Auctorum locis
& verbis: inter illos autem Auctores sunt *Bartol.*
Bald. Jason, Felin. Tirag. Gomez, Sot. Navar. Cajet.
Tol. Salon. Henriq. Azor, Suar. Vasq. Molin. Sanch.
Valent. Less. Lugo, Laym. Bonac. Tann. Mast. Say.
Dicast. Barbos. Fill. Castrop. Carden. Herincx, Sporer,
Haunold. Illsung, Pirb. Cassens. Wigg. Bass. & alii.
Ratio autem est, quia Jus habes resistendi stando,
ne incurras tale grave incommodum. Clerici
tamen & Religiosi ordinariè debent potius fugere,
quia

quia illis non ita est indecorum, nec debent tantum
facere humanum iudicium, qui Christi mansuetu-
dinem sectantur & humilitatem profitentur, uti
notant *Hanneld.* n. 639. & *Tabern.* P.2, T.2.c.25.Q.6.
Dixi ordinariè, quia *Felin. Fill.* & *Lugo* n.167. tenent,
si spectatis circumstantiis etiam in illos redundaret
gravis infamia, non teneri fugere, tum enim esset
iusta causa se ibi defendendi : unde à contrario
docent, homines viles & alios laicos, quibus
non est usus armorum, ideòque inde non sunt
infamandi, teneri fugere, uti & ille fugere tenetur,
etiam si ideo gravem infamiam subiret, qui
injustè laceſſivit inſaſorem, quia ratione suæ inju-
riæ tenetur procurare, ne inſaſori inde oriatur
damnum, *Lugo* num. 168. cum communiore
contra *Leſs.* Lib. 2. c. 9. à num. 107. *Petsch.* P.268.
Quòd si quis occidat, quando sine gravi incom-
modo fugere posset, peccat non tantum contra
Charitatem, sed probabiliter etiam contra Justi-
tiam, uti dicitur P.2.N.305.

§.5. Communior sententia est apud *Haun.* n.657. 894
& *Steph.* T.4.D.5. Num.17, quòd nemini liceat
repercutere neque inſequi fugientem, qui percussit,
ut repercutiat, quam sententiam multis argumen-
tis firmant *Carden.* à n.66. *Petsch.* P.297. *Mendo* Q.3.
1. Quia fugiens, hoc ipso quòd fugiat, satis seipsum
arguit & subicit, honorèmq; restituit, quantum
restitui potest. 2. Quia, uti rectè *Lugo* num.190.
talis repercussio vel inſecutio aliter non juvat
ad recuperandum honorem, nisi prout continet
rationem formalis vindictæ, quæ nunquam licita
est privatâ autoritate, nam in æſtimatione
hominum mundanorum in tantum recuperatur
honor per repercussionem vel inſecutionem,
in

in quantum alii homines hinc æstimant animositate percussi in vindicanda injuria, ergo semper supponitur fieri vindicta, itaque per hoc non reditur honor, sed tantum substituitur æstimatio animi vindicativi, quæ apud mundanos quandoque tanti fit, quanti honor amissus, hæc tamen æstimatio est intrinsecè inappetibilis. Oppositam sententiam tenent *Henrig. & alii*, quos refert *Carden. num. 64*, qui dicunt licitum esse repercutere aut insequi ad repercutiendum, quantum necesse est ad tuendum honorem, quæ sententia etiam videtur probabilis saltem speculative, quia non est opus id fieri ex vindicta, sed potest esse intentio defendendi honorem alioquin adhuc magis perdendum in æstimatione hominum, vel etiam reparandi æquivalenter; quia tamen in praxi vix aberit spiritus vindictæ, sententia illa merito censetur non tuta in praxi, uti etiam notavit *Busenbaum*.

805 §. 6. Puella, quæ per vim ab aliquo tacta est vel osculum furtivum accepit, potest fugienti alapam infligere, non in vindictam, sed in defensionem pudicitie pro futuro, si enim non ostendat indignationem, credet amasius gratum ei hoc esse & faciet iterum, *Tamburin. Lib. 6. c. 1. §. 3. n. 7*; imò *Lugo num. 196*. dicit hanc alapam fore actum fraternæ correptionis.

806 Q. 180. Quid addendum sit circa alias propositiones hæc damnatas. R. Inter damnatas ab *Innocentio XI* etiam sunt hæc, 31. Regulariter occidere possumus furem pro conservatione unius aurei. 32. Non solum licitum est defendere defensione occisiva, quæ actus possidemus, sed etiam ad quæ Jus inchoatum habemus & quæ nos possessuros speramus. 33. Licitum est defendere vitam quam legatario contra injustè impediens